

Ο Παλμός των Μηλιωτών

Ε.Η.Μ.
Μέγαρο Παρασκευοπούλου 4
454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΗΛΙΩΤΑΔΩΝ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΙΖ', ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 200, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2000

Ταχ. Δ/ση: 455 00 Μηλιωτάδες Ιωαννίνων, Τηλ. & FAX: (0656) 31119

Οι εκλογές στον Αγροτικό Συν/σμό Δεματίου

Στις 8 Οκτωβρίου, στους Βουτανσαίους, έγιναν οι εκλογές για την ανάδειξη του νέου Διοικητικού Συμβουλίου του Αγροτικού Συνεταιρισμού Δεματίου.

Ψήφισαν 76 συνέταιροι και οι υποψήφιοι για το Διοικητικό Συμβούλιο έλαβαν τις εξής ψήφους:

Αναστάσιος Ζιάβρας του Κων/νου 35, Γεώργιος Κατσέφτης του Χρήστου 34, Κων/νος Οικονόμου του

Αριστοτέλη 31, Ιωάννης Σιούλας του Ευθυμίου 31, Γεώργιος Κατσέφτης του Ιωάννη 28, Παύλος Κολιός του Γεωργίου 16, Κων/νος Κιτσάκης του Γεωργίου 11, Αθανάσιος Αγγέλης του Λεωνίδα 10, Ευθύμιος Μπαζαλέκος του Βασιλείου 9 και Κων/νος Κούλας του Δημητρίου 6.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο εκλέγονται οι πέντε πρώτοι.

Οι υποψήφιοι αντιπρόσωποι για την Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Ιωαννίνων έλαβαν: Χρήστος Παπατόλης του Χρήστου 32, Ιωάννης Μπαζαλέκος του Δημητρίου 28 και Ηλίας Κίτσιος του Δημητρίου 12. Εκλέγονται ως αντιπρόσωποι οι δύο πρώτοι.

Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο συγκροτήθηκε σε σώμα ως εξής:

1) Κων/νος Οικονόμου του Αριστοτέλη, Πρόεδρος, 2) Ιωάννης Σιούλας του Ευθυμίου, Αντιπρόεδρος, 3) Αναστάσιος Ζιάβρας του Κων/νου, Γραμματέας, 4) Γεώργιος Κατσέφτης του Χρήστου, Ταμίας και 5) Γεώργιος Κατσέφτης του Ιωάννη, Μέλος.

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Δημοσιεύουμε επιγραμματικά τις κυριότερες από τις αποφάσεις του Δήμου Ανατολικού Ζαγορίου, το μήνα που πέρασε:

1) Τροποποίησε το πρόγραμμα έργων και αναμόρφωσε τον προϋπολογισμό του Δήμου έτους 2000.

2) Αποδέχτηκε επιχορήγηση 1.000.000 δρχ. για επισκευές σχολικών κτιρίων.

3) Χορήγησε άδεια λειτουργίας καφεπαντοπωλείου στον Ναπ. Ζαβακόπουλο στο Φλαμπουράρι.

4) Ενέκρινε τον οικονομικό απολογισμό του Δήμου έτους 1999, που παρουσίασε: Έσοδα 358.633.829 δρχ., Έξοδα 261.270.764 και Αποθεματικό 97.362.862 δρχ. Μειοψήφησαν Ι. Ρούσкас και Ελ. Γιώτης.

5) Πραγματοποιήθηκε η ετήσια λογοδοσία του Δημάρχου.

Η ΑΣΦΑΛΤΟΣΤΡΩΣΗ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ ΔΕΜΑΤΙΟΥ - ΠΕΤΡΑΣ ΣΤΟ 3^ο ΚΠΣ

Η βελτίωση - ασφαλτόστρωση του δρόμου από Δεμάτι - Πέτρα, προϋπολογισμού 110.000.000 δρχ., θα γίνει από το 3^ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης. Το έργο είναι έτοιμο για δημοπράτηση, αφού όλες οι απαιτούμενες μελέτες έχουν εκπονηθεί από την αρμόδια υπηρεσία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ιωαννίνων.

Έκθεση καταστροφών επί Γερμανικής Κατοχής ΦΛΑΜΠΟΥΡΑΡΙ

Το χωρίον τούτο υπέστη τας autas επιδρομάς των Γερμανών ας και το Γρεβενίτιον. Ήτοι: α) Την 13ην Δεκεμβρίου 1943, β) Την 25ην Μαρτίου 1944, γ) Την 8ην Ιουλίου 1944.

Κατά τας επιδρομάς ταύτας, αίτινες εγένοντο διά λόγους επιχειρήσεων κατά των Ανταρτών, υπέστη και το χωρίον τούτο την αυτήν καταστροφήν με τα προαναφερθέντα, ήτοι: Από τις υπάρχουσες 90 οικίας κατεστράφησαν 85, Σχολεία 1, Εκκλησίαι 1 ημικατεστραμμένη. Διηρπάγησαν ζώα μεγάλα γενικώς 80, αιγοπρόβατα 250. Εκ των σκηνιτών δε της περιοχής κατέστρεψαν όλας τας καλύβας και ημιόνους 12, αιγοπρόβατα 500. Αποθέματα τυροκομικής όλα, ήτοι: Τυρόν οκάδας 1.000, βούτυρον οκάδας 400, μαλλιά οκάδας 2.000.

Εφονεύθησαν κατά τας επιδρομάς ταύτας οι κάτωθι πέντε: α) Σουλτάνα Μπαϊρακτάρη ετών 85, β) Γεώργιος Σουγγάρης ετών 35, γ) Γεώργιος Ουτόπουλος ετών 80, δ) Σπύρος Κανάκης, ε) Ευστάθιος Τσούμης ετών 60. Ο Πρόεδρος της Κοινότητος, όστις μετέβαινε εις Βωβούσαν εφονεύθη καθ' οδόν προ της Βωβούσης.

Είναι περιττόν να προστεθή ότι και εις το χωρίον τούτο, η διαρπαγή των διαφόρων περιουσιακών στοιχείων, ρουχισμού, τροφίμων, επίπλων κλπ., υπήρξε γενική και πλήρης.

ΕΛΑΤΟΧΩΡΙ

Το χωρίον τούτο υπέστη τας επιδρομάς του Φλαμπουραρίου, ήτοι: α) Την επιδρομήν των Γερμανών της 25^{ης} Μαρτίου 1944 και την επιδρομήν της 8^{ης} Ιουλίου 1944.

Κατά ταύτας εγένοντο οι κάτωθι ζημιαί: Κατεστράφησαν 65 οικίαι. Διαρπαγή και λεηλασία όλων των υπαρχόντων.

Εξετέλεσαν τρεις κατοίκους, τους: 1) Ιωάννην Οικονομίδην, 2) Γεώργιον Παπαναστασίου και 3) Ιωάννην Ευαγγέλου, αγωγήν, τον οποίον και κατετυράννησαν και ύστερον τον απετελείωσαν.

ΜΑΚΡΥΝΟΝ

Επυρπολήθησαν υπό των Γερμανών 41 οικίαι. Διηρπάγη και ελεηλατήθη η περιουσία των κατοίκων. Εξετελέσθη υπό των Γερμανών εις.

ΚΑΣΤΑΝΩΝ

Επίσης επυρπολήθη και το χωρίον τούτο, αι δε ζημιαί του είναι αι κάτωθι: Από τις 28 υπάρχουσες οικίαι κατεστράφησαν 22, εκκλησία 2, Σχολεία 1, Αποθήκαι - Αχυροκαλύβαι 32.

Διαρπαγή και λεηλασία πλήρης. Διηρπάγησαν ζώα μεγάλα 7, ζώα μικρά 35. Κατεστράφησαν κυψέλαι μελισσών 25.

ΔΟΛΙΑΝΗ

Κείμενον επί μαγευτικής τοποθεσίας, ήτο ωραιότατον προ της καταστροφής του. Ήδη είναι σωρός ερειπίων.

Υπέστη τας κάτωθι επιδρομάς υπό των Γερμανών: α) Την 23ην Οκτωβρίου 1943, β) Την 25ην Δεκεμβρίου 1943, γ) Την 25ην Μαρτίου 1944 και δ) Τον Ιούλιον 1944.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΒΑΦΤΙΣΕΙΣ
ΑΘΗΝΑ: Στις 3 Σεπτεμβρίου 2000, η χωριανή μας Ναυσικά Βασ. Ζιάβρα και ο Ιωάννης Γ. Καστανιουδάκης, βάφτισαν το κοριτσάκι τους στον Ιερό Ναό Αγίου Κων/νου και Ελένης στη Γλυφάδα. Ο ανάδοχος Άγγελος Ευθ. Μπαρμπαλιός του έδωσε το όνομα Πολυνίκη. Ευχόμαστε να τους ζήσει!

ΘΑΝΑΤΟΙ
ΜΠΑΛΝΤΟΥΜΑ: Στις 8 Οκτωβρίου έφυγε από τη ζωή ο Δημήτριος Τσιούμπος σε ηλικία 53 ετών. Θερμά συλλυπητήρια!

ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ
1. ΙΤΕΑ: Στις 8 Οκτωβρίου τελέστηκε ετήσιο μνημόσυνο στη μνήμη της Γιαννούλας Χρ. Έξαρχου.
2. ΔΕΜΑΤΙ: Στις 15 Οκτωβρίου τελέστηκε ετήσιο μνημόσυνο στη μνήμη του Κων/νου Β. Κούλα.

3. ΑΘΗΝΑ: Στις 15 Οκτωβρίου τελέστηκε 40ήμερο μνημόσυνο στη μνήμη του Ιωάννη Χρ. Μπλέτσου.
4. ΔΕΜΑΤΙ: Στις 15 Οκτωβρίου τελέστηκε 40ήμερο μνημόσυνο στη μνήμη του Ιωάννη Χρ. Μπλέτσου.
5. ΔΕΜΑΤΙ: Στις 26 Οκτωβρίου τελέστηκε το καθιερωμένο ετήσιο μνημόσυνο στη μνήμη του Μητροπολίτη Ιωαννίνων Δημητρίου και, σύμφωνα με τη διαθήκη του, των γονέων του Χρήστου και Δέσπως και των αδερφών του Γεωργίου Ιερέως, Ιωάννου, Γιαννούλας, Μαρίας και Λάμπρως. Αιώνια τους η μνήμη!

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΟΝ Ι. ΝΑΟ ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΜΗΛΙΩΤΑΔΩΝ
Βασίλειος Μιλτ. Οικονόμου 25.000 δρχ.
Κων/νος Αλκιβ. Αγγέλης 10.000 δρχ.

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΟΝ Ι. ΝΑΟ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΜΗΛΙΩΤΑΔΩΝ
Βασίλειος Μιλτ. Οικονόμου 25.000 δρχ.
Κων/νος Αλκιβ. Αγγέλης 10.000 δρχ.

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ
1. Ο Κων/νος Ι. Νικολός έλαβε το πτυχίο του δικηγόρου από τη Νομική Σχολή Θεσσαλονίκης.
2. Η Ευανθία Κ. Κίτσιου έλαβε το πτυχίο δικηγόρου από τη Νομική Σχολή Αθηνών.
Καλή σταδιοδρομία!

ΣΤΕΙΛΤΕ ΤΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΑΣ
ΒΟΗΘΗΣΤΕ ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ
«ΤΟΝ ΠΑΛΜΟ ΤΩΝ ΜΗΛΙΩΤΑΔΩΝ»
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΣΥΓΧΩΡΙΑΝΩΝ
ΓΡΑΨΤΕ ΝΕΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ

και έκανε τον κουφό. «Απ' το γιο μπορεί να το περιμένει κανένας αυτό, είπε, μα από τη θυγατέρα;» «Κακόπαιδο και συ» της είπε ο γέρος. «Την κατάρτα μου να 'χεις και το παλάτι σου να το κουβαλάς για όλη σου τη ζωή». Έτσι μεταμορφώθηκε και αυτή σε ζώο και σέρνει μαζί της ένα τόσο μεγάλο κόκαλο που την κάνει να βαδίζει δύσκολα και με κόπο να βγάζει το ψωμί της.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

Τα όνειρα

Από τα παλιά χρόνια ο άνθρωπος απέδωσε στα όνειρα την επέμβαση του Θεού ή άλλων δυνάμεων απόκρυφων, οι οποίοι προειδοποιούν το άτομο για το τι πρόκειται να συμβεί σε αυτό ή σε συγγενικό του πρόσωπο.

Οι Πατέρες της εκκλησίας καταφέρνουν να εναντίον εκείνων που επιζητούν την εξήγηση των ονείρων. Μεγάλη μερίδα ανθρώπων, ακόμη και σήμερα δίνει μεγάλη σημασία στα όνειρα και ανάλογα με τη σκέψη και φαντασία του τα εξηγεί. Το σκυλί το ερμηνεύουν σαν εχθρό, τον παπά σε θάνατο, το λύκο καταστροφή. Όταν θα δει κάποιος στον ύπνο του ότι φορεί παπούτσια πιστεύει ότι θα πάθει κάτι που θα τον λυπήσει. Επίσης πιστεύουν ότι της Κυριακής το όνειρο μέχρι το «γίωμα» θα δείξει. Τους ακούς να λένε: «Της Κυριακής το όνειρο ως το βράδυ στρέει».

Το κοίμισμα στις εκκλησίες

Πολλοί άνθρωποι και ιδιαίτερα άρρωστοι, πηγαίνουν και κοιμούνται σε εκκλησίες και μοναστήρια που «έχουν χάρη» όπως λένε. Οι εκκλησίες αυτές είναι ξέμακρες από το χωριό, εξωκλήσια. Κοιμούνται από το βράδυ της παραμονής της γιορτής του Αγίου ή της Αγίας και το πρωί, ανήμερα της γιορτής, ξαγρυπνούν πολύ πρωί, προτού να μπει ο παπάς για να λειτουργήσει. Πιο πολύ πηγαίνουν και κοιμούνται γυναίκες και μικρά παιδιά και σπάνια άντρες, εκτός αν πάσχουν από

συν. στη σελ. 3

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

συν. από σελ. 2

κάποια αρρώστια. Προσεύχονται και κοιμούνται. Προσέχουν πολύ να μη σβήσει το καντήλι του Αγίου, το οποίο πρέπει να καίει όλη τη νύχτα.

Τα λείψανα των αγίων

Όταν έχουν κάποιον βαριά άρρωστο στο σπίτι, φέρουν «τα άγια λείψανα» που φυλάσσονται σε κάποιο μοναστήρι ή εκκλησία. Τα άγια αυτά λείψανα τα έχουν σε ένα ασημένιο κλειστό κιβώτιο λαϊκής τέχνης που παριστάνει στις πλευρές του προσωπογραφίες αγγέλων και αγίων. Μικρό παιδί θυμάμαι ο παπάς του χωριού ο αείμνηστος Παπαγιώργης, μια ή και δυο φορές το χρόνο

στον καθιερωμένο μηνιαίο αγιασμό που έκανε στα σπίτια του χωριού, έφερνε και την «Αγία-Κάρα» όπως έλεγαν, δηλαδή το κοκάλινο κεφάλι κάποιου Αγίου ή Αγίας, μέσα σε ασημένιο κουτί λαϊκής τέχνης, το οποίο ασπάζονταν και προσκυνούσαν όλοι οι σπιτιακοί και προσέφεραν χρήματα και σιτάρι που πήγαινα σαν έσοδα στο μοναστήρι ή την εκκλησία που είχε τα άγια αυτά λείψανα.

Ο αγιασμός

Κάθε μήνα ο παπάς έκανε αγιασμό στα σπίτια του χωριού και κάθε οικογένεια πλήρωνε ένα χρηματικό ποσό που καθόριζε ο Πρόεδρος ή η Εκκλησιαστική Επιτροπή του χωριού. Όταν η οικογένεια έλειπε από το σπίτι και δεν έκανε αγιασμό ο παπάς, η οικογένεια υποχρεωνόταν να καταβάλει το καθορισμένο κατά αγιασμό χρηματικό ποσό. Ο παπάς έβαζε στην κλειστή πόρτα του σπιτιού ένα σημείωμα ότι πέρασε και δεν τους βρήκε. Σήμερα το έθιμο αυτό του κάθε μήνα αγιασμού στα σπίτια, δεν γίνεται και κάθε πρώτη του μήνα γίνεται στην εκκλησία ο αγιασμός. Αγιασμό κάνουν και σήμερα στη θεμελίωση των σπιτιών, στα κοπάδια από βασκανίες και για να μην πέσει χαλάζι ή άλλη καταστροφή.

Η λιτανεία

Όταν παρουσιάζεται κάποια θανατηφόρα αρρώστια στο χωριό, όταν καταστρέφονται τα σπαρτά τους από ακρίδες, όταν δεν βρέχει και κινδυνεύουν τα σπαρτά τους από την ξηρασία και γενικά για κάθε κίνδυνο που διατρέχουν, συγκεντρώνονται σε κάποιο μέρος ή και στην εκκλησία και με τον παπά του χωριού κάνουν λιτανεία δηλαδή προσεύχονται και παρακαλούν το Θεό να τους απαλλάξει από τη συμφορά που τους βρήκε. Επίσης περιφέρουν την εικόνα του πολιούχου Αγίου του χωριού γύρω από το χωριό και τα κτήματα.

Πιστεύουν επίσης ότι τα παιδιά που έχουν πάρει από φόβο τους φεύγει αν τα βάλουν μέσα και κάτω από το ράσο του παπά ή όταν ακουμπήσουν τα ιερά άμφια του παπά όταν περνάει με τα Άγια στην εκκλησία και ακόμα όταν καθίσουν κατά την ανάγνωση του Ευαγγελίου πλησίον του παπά και ασπαστούν το Ευαγγέλιο.

Οι παροιμίες

Η παροιμία είναι μια σύντομη κουβέντα, που διατυπώνει κυρίως, μια μεταφορική γνώμη και περιέχει μια αλήθεια που είναι εξακριβωμένη από την πείρα και την παρατηρητικότητα του λαού.

Κατά τον Αριστοτέλη, οι παροιμίες είναι λείψανα παλαιάς φιλοσοφίας και χάρη συντομίας και ευκολίας κληρονομήθηκαν, από γενιά σε γενιά και αποτελούν τη συγκεντρωμένη σοφία του λαού.

Οι νεοελληνικές παροιμίες οφείλονται σε παροιμιώδεις μύθους, οι οποίοι ξεχάστηκαν με το πέρασμα του χρόνου και απέμεινε η σύντομη κουβέντα του μύθου, η παροιμία.

Οι παροιμίες αναφέρονται ιδιαίτερα στον οικογενειακό βίο (αδέρφια ενωμένα, σπίτια ευτυχισμένα, στον γεωργικό (βάλε ελιά για τα παιδιά σου και μηλιά για την κοιλιά σου), στον ναυτικό (φεγγάρι ορθό, πλάι ο καπετάνιος) καθώς και προλήψεις (Τετάρτη και Παρασκευή τα νύχια σου μην κόψεις αν θέλεις να προκόψεις) γιατί την Τετάρτη προδόθηκε ο Χριστός και την Παρασκευή θανατώθηκε κ.λ.π.

Η αξία των παροιμιών και η χρησιμότητά τους αναγνωρίζεται από όλους τους ανθρώπους και έχουν διδακτικό σκοπό και θα πρέπει να γίνει μια προσπάθεια για την περισυλλογή και διάσωσή τους.

Θα καταχωρίσω μερικές από αυτές που δεν συμπεριλαμβάνονται στη πρώτη μου εργασία:

- Αδέρφια ενωμένα, σπίτια ευτυχισμένα.
- Άδειο σακί ορθό Δε στέκεται.
- Το καλό αρνί βυζαίνει δυο μανάδες.
- Και η αλεπού στον ύπνο της πετεινάρια ονειρεύεται.
- Την έπαθε σαν αγράμματος.
- Άλλα λέει η θεια και άλλα ακούν τα αυτιά.
- Ανεμομαζώματα διαβολοσκορπίσματα.
- Ανύπαντρος προξενητής για λόγου του γυρεύει.
- Στον πάτο τον ακάλεστο.
- Κάλιο αργά παρά ποτέ.
- Αντάμα κουβεντιάσουμε και χώρια ακούμε.
- Απ' το Μάη καλοκαίρι κι από Αύγουστο χειμώνα.
- Αν Δε σε πάει καβαλάρη τι το χτυπάς το άλογό σου;
- Αν πας με ξένο άλογο στο δρόμο ξεπετεύεις.
- Άλλο Δε με μάρανε, της άνοιξης το κρύο.
- Δυο αυγά σε μια μασχάλη δεν βασιτούνται.
- Εκεί που κρέμαγαν οι αγάδες τα άρματα κρεμούν οι γύφτοι τα όργανα.
- Βάρ' τα να τα αρμέξουμε κι ας είναι και στείρα.
- Βάρεσε το μαχαίρι στο κόκαλο.
- Ο βρεγμένος τη βροχή δεν τη φοβάται.
- Αλλού βροντάει και αλλού βρέχει.
- Αν βρέξει τι θα γίνει κι αν δεν βρέξει αλιμόνο μας.
- Όταν σε βλέπω κουμπάρε σε θυμάμαι.
- Ο ένας βαρεί το καρφί και ο άλλος το πέταλο.
- Εμείς οι βλάχοι όπως λάχει.
- Το παλιό βαστάει το καινούριο.
- Ξαν να τρώει από βακούφι.
- Βρήκε ο γύφτος τη γενιά του και αναγάλλιασε η καρδιά του.
- Αλλουνού καίγονται τα γένια και ο άλλος λέει: Δώσ' μου φωτιά να ανάψω το τσιγάρο.
- Ο γαμπρός γιος δεν γίνεται κι η νύφη θυγατέρα.
- Γρόσια στο πουνγκί, ψάρια στο βουνί (βουνό).
- Μ' έκανες και γέλασα κι είναι ο άντρας μου άρρωστος.
- Γάτα που κοιμάται ποντίκια δεν πιάνει.
- Όχι ακούς στη γειτονιά σου περίμενε και στη γωνιά σου.
- Η γάτα για τα ψάρια πούλησε το απτέλι της.
- Γαϊδαρός αμολυτός κύρης και νοικοκύρης.
- Είπε ο γαϊδαρός του πετεινού κεφάλι.
- Δεν κουτσάνει το γομάρι από το αυτί.
- Ήταν στραβό το κλήμα το έφαγε και το γομάρι.
- Κάνω γάμο φαν παιδιά μου.
- Μέχρι να του 'ρθει η γνώση του 'φυγε το γρόσι.
- Το κέντημα είναι γλέντημα, η ρόκα είν' σεργιάνι και ο αργαλιός σκλαβιά μεγάλη.
- Δέκα μέτρα και ένα κόψε.
- Δώσε μου κυρά τον άντρα σου και πάρε τον δικό μου.
- Δεμένος γαϊδαρός αναπαμένος αφέντης.
- Ευχή γονέων πάρε και στο γκρεμό περπάτα.

(Από το βιβλίο του Ι. Μάνθου ΤΟ ΔΕΜΑΤΙ Ιστορία - Λαογραφία, Β' μέρος, 1986)

Καρυές (Μογγλιοί)

Χιλιόμετρα από Γιάννινα 35, Υψόμετρο 630 μ., Έκταση 9.700 στρ., Πληθυσμός 167 κάτοικοι.

Στη θέση που είναι σήμερα οι Καρυές ήταν παλιά ο οικισμός Μογγλιοί που κατά τους ιστορικούς, υπήρξε πριν την κατάκτηση. Οι Μογγλιοί που μετονομάστηκαν σε Καρυές, λόγω των πολλών καρυδιών, μέχρι το 1909 ήταν τσιφλίκι του άρχοντα από τη Δόλιανη Αδαμίδα, που ήταν ταξιδεμένος στη Ρουμανία. Κάτοικοι των Λιγκιάδων που καλλιεργούσαν τα χωράφια στους Μογγλιούς και βοσκούσαν τα ζώα τους έστειλαν το 1909 αντιπροσωπεία στο Βουκουρέστι και αγόρασαν το τσιφλίκι από τον Αδαμίδη.

Στους Μογγλιούς ήρθαν ακόμα από παλιά και οικογένειες από τη Λάκκα Σουλίου, ενώ μερικές οικογένειες μετοίκησαν από τους Μογγλιούς στο παρακείμενο Καβαλλάρι (Ντόβας, Θάνος, Χήρας κλπ.).

Στα 1924 κάτοικοι των Λιγκιάδων έφυγαν απ' το χωριό τους και εγκαταστάθηκαν στους Μογγλιούς.

Γι' αυτό πολλοί Λιγκιάδτες, όταν έγινε το ολοκαύτωμα του 1943, βρίσκονταν στους Μογγλιούς και γλίτωσαν. Το 1938 οι Μογγλιοί είχαν προσαρτηθεί στην Κοινότητα Καβαλλαρίου. Ανεξάρτητη Κοινότητα έγινε το 1955 με πρώτο Πρόεδρό της τον Κων/νο Σιαμέτη, πατέρα του σημερινού Προέδρου της Κοινότητας Δημοσθένη Σιαμέτη που είχε την καλοσύνη να μου δώσει τις πληροφορίες.

Σήμερα οι Καρυές είναι ένα γεωργικηνοτροφικό χωριό με αρκετούς κατοίκους μόνιμους που ασχολούνται με την καλλιέργεια και την κτηνοτροφία.

Έχουν γύρω στα 800 γιδοπρόβατα, μελίσσια και καλλιεργούν καλαμπόκια, τριφύλλια, πατάτες και κηπευτικά.

Το χωριό δεν έχει «χρώμα» Ζαγοροχωριού γιατί τα σπίτια είναι καινούρια σκεπασμένα με κεραμίδια ή τσίγκο. Πολύ ωραία η νεόκτιστη εκκλησία της αγίας Παρασκευής. Από φέτος ο δρόμος ασφαλτοστρώθηκε και είναι χωριό που έχει τις δυνατότητες να θρέψει στον τόπο του αρκετές οικογένειες. Έχει άφθονα νερά και καλά βοσκοτόπια. Δεν έχει τουριστική κίνηση.

(Από το βιβλίο ΤΑ ΖΑΓΟΡΟΧΩΡΙΑ Ιστορική Αναδρομή - Τουριστική Περιήγηση του Ευριπίδη Μακρή, 1996)

Δόλιανη

Χιλιόμετρα από Γιάννινα 44, Υψόμετρο 920 μ., Έκταση 17.300 στρ., Πληθυσμός 65 κάτοικοι.

Παλιό αρχοντοχώρι με σπίτια ομορφοχτισμένα, με ανθρώπους μορφωμένους και ταξιδεμένους, χτισμένο πάνω σε δασωμένους λόφους.

Το όνομα Δόλιανη που είχε από παλιά, είχε αλλάξει κάμποσα χρόνια σε Νέο Αμαρούσιο. Αλλά δεν μπόρεσε να διώξει το παλιό απ' το στόμα και την καρδιά των κατοίκων και επανήλθε.

Η Δόλιανη συγκροτήθηκε στα τέλη του 17^{ου} αιώνα μ.Χ. μετά τη διάλυση της Δελγίνας, Β.Α. αυτής και αυξήθηκε με την προσχώρηση κατοίκων του Νιάντοβου και του Βριζιατσάνου Ν.Α. που ερημώθηκε από την πανώλη, καθώς και από οικογένειες Βλάχων που κατοικούσαν διασπαρμένες στα πέριξ του χωριού.

Είχε δε τον περασμένο αιώνα 450 κατοίκους, μας πληροφορεί ο Λαμπρίδης. Με την απελευθέρωση, το 1913, είχε 300 κατοίκους και 25 παιδιά στο σχολείο. «Η πνευματική και κοινωνική ανάπτυξη ενταύθα είναι πολύ καλή. Πάντες είναι εγγράμματοι μηδέ των γυναικών εξαιρουμένων...» γράφει ο Αλέξ. Καθάριος στην έκθεσή του.

Οι Δολιανίτες τα παλιά χρόνια ταξιδεύονταν στη Ρουμανία και τη Μ. Ασία. Πολλοί όπως: Ο Δημ. Αδαμίδης, η Χαρένια Αδαμίδη, ο Ν. Βαρζώκας, ο Ι. Μπόρογλου, ο Ν. Χατζόπουλος ευεργέτησαν με δωρεές, την εκκλησία, το σχολείο και διάφορα άλλα κοινωφελή

έργα. Αναδείχτηκαν επίσης από το χωριό αυτό και σπουδαίοι άντρες της επιστήμης και των γραμμάτων, όπως ο Παπαγιαννόπουλος (καθηγητής), ο γιατρός Πισπύρης, ο Χρ. Αδαμίδης κ.ά.

πυρπόλησαν όλα τα κτίσματα «93 λιθόκιστα σπίτια λαμπρής αρχιτεκτονικής και 33 καλύβες» μαρτυρεί ο Χρ. Φίτσιος σε δημοσίευσμά του (Δελτίο ΚΕΖ Δεκ. 1985).

Πράσινο πολύ έχει η Δόλιανη με πλούσιους κήπους και οπωροφόρα δέντρα, προπαντός μηλιές. Ήταν φημισμένα τα μήλα της Δόλιανης.

Σ' εντυπωσιάζει η Εκκλησία της Κοίμησης Θεοτόκου (1791) (γλύτωσε από τη φωτιά), το καμπαναριό της και το μικρό αλλά όμορφο μεσοχώρι. Εντυπωσιακά και με σεβασμό στο περιβάλλον τα νεόκιστα σπίτια. Σωστά παλατάκια. Πολύ ωραία τα καλντερίμια. Μπράβο τους!

Όμως, ο κόσμος είναι λίγος όπως παντού. Λυπάσαι να βλέπεις ένα τόσο όμορφο χωριό χωρίς ν' ακούς τον ανθρώπινο θόρυβο. Πήγα φωτογράφησα, έκατσα στον πλάτανο με την ελπίδα να 'ρθει κάποιος να κουβεντιάσω. Κάποιες φωνές ακούονταν στα πάνω βορινά σπίτια, κάποιο αυτοκίνητο παρκαρισμένο σε μια αυλή, μα άνθρωπος πουθενά.

Το καλοκαίρι έχει αρκετό κόσμο και διαθέτει ωραίο ξενώνα με 5 δωμάτια (10 κρεβάτια) για την εξυπηρέτηση των ξένων. Η ασφαλτόστρωση του δρόμου που γίνεται (Σ.Σ. ολοκληρώθηκε ήδη) θα κάνει πιο εύκολη τη διαδρομή και σίγουρα η τουριστική κίνηση θ' αυξηθεί και θα ζωντανέψει το χωριό. Γιατί τελικά όταν μιλάμε για ανάκαμψη στο Ζαγόρι εννοούμε το εφικτό. Και το εφικτό για το Ζαγόρι στην παρούσα στιγμή είναι η εποχιακή τουριστική του ανάπτυξη και ο παραθερισμός των Ζαγορίσιων στα χωριά τους. Είναι αφέλεια να περιμένει κανείς να γεμίσουν τα Ζαγοροχώρια με κόσμο χειμώνα-καλοκαίρι.

(Από το βιβλίο ΤΑ ΖΑΓΟΡΟΧΩΡΙΑ Ιστορική Αναδρομή - Τουριστική Περιήγηση, του Ευριπίδη Π. Μακρή, 1996)

Έκθεση καταστροφών επί Γερμανικής Κατοχής

συν. από σελ. 1

Κατά ταύτας επήλθον αι κάτωθι ζημιαί: Κατεστράφησαν όλες αι οικίαι 127, Σχολεία 1, εκκλησίαι 3, Κοινοτικά Γραφεία 2.

Οι κάτοικοι, ως γνωστόν, είχαν εγκαταλείψει το χωριόν, επομένως η διαρπαγή των υπάρχοντων, εκτός των οικιών υπήρξε γενική και πλήρης.

Προ του εμπρησμού συστηματικώς προέβαινον κατ' αρχάς μεν εις την αφαίρεσιν όλων των τιμαλφών και αξίας αντίκειμένων, είτα δε επιρπύλουν. Κατά την πυρπόλησιν ταύτην εκάησαν οι κάτωθι: 1) Ιωάννης Αλεξίδης, ετών 65, ασθενής εξ ημιπληγίας 2) Ειρήνη Αναστασιάδου, ετών 70, ασθενής εξ ημιπληγίας 3) Ασπασία Κοζανίτου, ετών 55, υπηρέτριά των, αίτινες δεν κατόρθωσαν να απομακρυνθούν. Εξετελέσθησαν δε οι: 1) Γεώργιος Μυλωνάς και ο υιός αυτού 2) Βασίλειος Μυλωνάς.

(Βιβλιοθήκη Ηπειρωτικής Εταιρείας Αθηνών, 1987)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΓΙΟΡΤΗ ΤΣΙΠΟΥΡΟΥ

Ο Εκπολιτιστικός Σύλλογος Δεματίου «Η Πρόδοος» ανακοινώνει ότι όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος θα πραγματοποιηθεί στους Βοτανσαίους «Η γιορτή τσίπουρου», στις 25 Νοεμβρίου, ημέρα Σάββατο και ώρα 17.00. Θα σερβίρεται τσίπουρο δωρεάν.

Καλούνται τα μέλη, χωριανοί, φίλου και όλοι οι δημότες να τιμήσουν αυτήν την εκδήλωση.

ΤΟ Δ.Σ. ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ